

SLOVENSKI NAROD

Izda se vsak dan popoldne, izven nedelje in praznika — inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst a Din 4.—, Popusti po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Krištofova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Važen preokret v španskem vprašanju:

Republikanska vlada za sklenitev premirja?

Republikanci hočejo preprečiti, da bi Španijo doletela usoda češkoslovaške in se bodo zaradi tega obrnili za posredovanje na Anglijo in Francijo v želji, da se uredi špansko vprašanje po načelu: Španija Špancem

PARIZ, 17. novembra. r. Po poročilih, ki so prispela semkaj iz Barcelone, se je španska republikanska vlada odločila napraviti potrebne korake za likvidacijo državljanske vojne, da bi se na ta način izognila nevarnosti, da doleti Španijo enaka usoda, kakor je doletela Češkoslovaška. Sedaj, ko se je začel umik prostovoljcev tako iz republikanskega kakor iz Francovega tabora in ko so vsa prizadevanja generala Franca, da bi izvojeval odločilno zmago, ostala brezuspešna, smatra republikanska vlada, da je napočil primeren trenutek, da se ustavi nadaljnje prelivanje krvi in sklene premirje. V to svrhu se namerava republikanska vlada obrniti na Anglijo in Francijo s prošnjo za posredovanje. Po zadnjih vesteh je bila ta misija poverjena generalu Aguiri, ki je sredič je odpotoval iz Barcelone v London.

V republikanskih krogih upajo, da se jim bo posrečilo doseči premirje prej, predno bi uspelo generalu Francu pridobiti Anglijo in Francijo za svoje nahte. Boje se tudi, da bi se utegnil pariški sestanek francoskih in angleških državnikov pretvoriti v španski Monakovo. Po sklenitvi sporazuma med Anglijo in Italijo, kateremu bo v kratkem verjetno sledil tudi sporazum med Francijo in Italijo, obstoja nevarnost, da bi se velesile na enak način, kakor glede Češkoslovaške, sporazumele tudi glede Španije. To pa hoče republikanska vlada preprečiti, sklicujoč se pri tem na ponovno zagotovila Anglije in Francije, d. bosta takoj posredovali za sklenitev premirja, čim bi se ena ali druga španska stranka obrnila na francosko ali angleško vlado s tako prošnjo. Na drugi strani pa grozi tudi nevarnost, da

bodo generalu Francu sedaj, ko je vsaj formalno pristal na umik tujih prostovoljcev, priznali značaj vojskujoče se stranke, kar bi položaj v Španiji znatno izpremenilo v škodo republikanskega tabora. Formalna je republikanska vlada še vedno zakoniti predstavnik Španije in se velesile zaradi tega njenemu pozivu za posredovanje ne bodo mogle izogniti.

Prav tako pa domnevajo v barcelonskih krogih, da je ta akcija tudi v skladu s načrti in politiko Chamberlaina, ki je že ponovno izjavil, da želi čimprejšnjo likvidacijo španske vojne, ki predstavlja slej ko prej veliko nevarnost za evropski mir in ovira sporazum med velesilami. V kakšni obliki in na kakšen način naj se izvede posredovanje, je še stvar pogajanj in dogovorov. Vsekakor pa je republikancem ljubše, da pride v Španijo do

neutrlnega režima kakor pa da bi zmaga avtoritativna smer generala Franca. Na drugi strani pa republikanci tudi sami žele čimprejšnjo likvidacijo sedanjega stanja, ker se boje, da bi po eventualni zmagi republikancev prevladali v Španiji ekstremni levčarski element, kar pa nikakor ni namera sedanjega režima. Vsekakor je pričakovati, da bo že v bližnjih dneh prišlo v španskem problemu do zelo važnega preokreta.

London, 17. nov. AA. Reuter. Po zadnjih ugotovitvah se zdi, da je začel angleški načrt o umiku tujih prostovoljcev v Španiji v zagato. To se je zgodilo zaradi tega, ker zahteva general Franco, da se mu priznajo pravice vojskujoče se države, še predno bi se začel izvajati angleški načrt. O tem pa bodo obširno govorili šele prihodnji teden na sestanku v Parizu.

Juan Negrin

predsednik španske republikanske vlade, ki se je po pariških informacijah odločila za sklenitev premirja in poslala v London in Pariz svojega pooblaščenca, da naprosi Anglijo in Francijo za posredovanje

Norveška kraljica operirana

London, 17. nov. AA. Danes je bila v Londonu operirana norveška kraljica. Po zdravniških sporočilih so se pri kraljici v zadnjih dneh pokazali simptomi, ki so ogrozili zdravje. Z operacijo je bila nevarnost odtrajanja na zadovoljiv način. Kraljica je operacijo dobro prestala. Danes je prispel v London norveški kralj Haakon.

Pomen angleško italijanskega sporazuma

London, 17. nov. i. Italijanski poslanik Grandi je bil danes pri notranjem ministru Johnu Simonu. Sestanek je bil v zvezi z uveljavljanjem angleško-italijanskega sporazuma.

Angleški tisk izraža svoje zadovoljstvo nad uveljavljanjem sporazuma, ki pomeni konec nesoglasij med obema državama, ki sta si bili od nekdaj prijateljici. Velika Britanija, pravi »Daily Mail«, odsej ne bo krenila več na pot laburistov, pacifistov in bojevitih pristašev Društva narodov. »News Chronicle« ugotavlja, da je bil sporazum uveljavljen, še preden se je špansko vprašanje dokončno uredilo. V zvezi z uveljavljanjem sporazuma izražajo listi mnenje, da Italija odsej ne bo več tako zelo vezana na os Rim-Berlin, da bi morala pristati na sleherni nemški mednarodno politično akcijo. Odnosaji med Italijo in Francijo ostajajo še nadalje neurejeni, od Anglije pa Italija sedaj v prvi vrsti pričakuje, da ji bo priskočila na pomoč pri investicijah v svrhu eksploatacije Abesinije.

Rim, 17. nov. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Sporazum med Italijo in Anglijo se je začel izvajati. Anglija je priznala italijansko cesarstvo. Doba burnih dogodkov je zaključena. Poslej slone odnosi med Veliko Britanijo in Italijo na temelju enakopravnosti dveh imperijev. Razčisti se številni pojmi, omejene koristi in določena območja vpliva. Vse to je že pred dolгим časom predvidel ducejev genij in po njegovi volji se je polajal v marsičem razčistil. Priznati pa moramo tudi Chamberlainove zasluge, ki se je izkazal za odličnega državnika v času, ki ni bil navno miren. Zato moramo izraziti svoje priznanje grofu Ciano in lordu Perthu. Sporazum med Italijo in Anglijo je nov dokument, s katerim se verske razvaline zamenjujejo s pravičnejšim redom.

Vatikan in italijanski antisemitski zakon

Vatikan, 17. nov. AA. Vatikanski list »Osservatore Romano« pravi, da pomeni objava zakona, s katerim se prepoveduje sklepanje zakonov med italijanskimi državljani arijskega plemena in med osebami drugega plemena enostransko kršitev koncordata, ki je bil l. 1929 sklenjen med Italijo in Vatikanom.

Rim, 17. nov. o. »Osservatore Romano« poroča, da je poslal papež kralju in min. predsedniku pismo, v katerem uveljavlja protiglavin določbam novega italijanskega ranege zakona, predvsem pa proti onim določbam, ki se tičejo zakonskega prava. Papež opozarja v svojih pismih, da pripada po lateranskem sporazumu cerkvi izredna pravica za vsa določila glede zakona.

Borzna poročila.

Curth, 17. novembra. Beograd 10, Pariz 11.655, London 20.82, New York 442.875, Bruselj 74.95, Milan 23.30, Amsterdam 240.20, Berlin 177.37, Praga 15.15, Varšava 83, Bukarešta 3.25.

Ameriški protest v Berlinu

Židovsko vprašanje se pretvarja vedno bolj v mednarodni problem

BERLIN, 17. novembra. AA. Reuter: Ameriška vlada je pri zunanjem ministru vložila formalno protestno novo v zvezi s škodo, ki je bila pri zadnjih dogodkih prizadevanja ameriškim židom, ki žive v Nemčiji. Nota ne našteva posebnosti, pač pa je ameriška vlada pridržuje pravico, da pozneje stori vse, kar smatra za potrebno za zaščito svojih državljanov.

Ameriški veleposlanik Wilson je sredič odpotoval v Washington.

WASHINGTON, 17. nov. AA. DNB: Zunanji minister Cordell Hull je včeraj izjavil časnikařem, da je vlada izdala stroge odredbe za zaščito nemških konzulatu. Ukazal je guvernerjem posameznih držav da morajo poskrbeti za to, da bodo pri konzulatu stalno močne straže. Močne straže so postavljene tudi pred nemškim veleposlaništvom v Washingtonu.

LONDON, 17. novembra. AA. Reuter: V Londonu zasedata se dni glavni odbor židovske organizacije. Zasedanja se udeležuje 80 delegatov iz celega sveta. Pred se-

jo je glavni odbor objavil proglas angleškemu narodu, v katerem ga prosi, naj v teh težkih urah židovske domovine na široko odpre vrata židom v Palestino. Palestina lahko nudi stredo tisočim in tisočim židovskih beguncem.

LONDON, 17. nov. AA. DNB: »Evening News« poroča, da se v Londonu in Washingtonu pogajajo o tem, kako urediti židovsko vprašanje. Angleška in ameriška vlada sta ugotovili, da bi bilo potrebno 30 do 40 milijonov funtov. Po nekem načrtu bi se v angleško Gvinejo lahko izselilo 10 do 20 tisoč židovskih družin. Anglija bi prevzela 50% stroškov, ostalo pa naj bi krili zasebniki.

PARIZ, 17. nov. e. Jules Romain, predsednik mednarodne Zveze Penklubov je poslal mednarodnim društvom 54 središč Penklubov pisma, v katerih jih poziva, da se tudi Penklubi pridružijo protestu proti preganjanju židov.

HAAG, 17. nov. AA. Stefani: Ustanovljen je bil nizozemski odbor s kapitalom enega milijona goldinarjev, ki naj skrbi za to, da se olajša bivanje židov na Nizozemskem.

Razcep v madžarski vladni stranki

Nezadovoljstvo s politiko Imredyja, ki pa ima kljub temu v parlamentu veliko večino

Budimpešta, 17. nov. e. Nova vlada g. Imredyja je včeraj prisegla pred regentom Horthyem, ki je nato sprejel vse člane vlade v zasebni avdienci. Pričakujejo, da se bo nova vlada te dni predstavila parlamentu s svojo deklaracijo. Vse desničarski tisk pozdravlja novo vlado in izraža upanje, da je z njenim imenovanjem začrtana jasna črta med vladno stranko in tistim njenim krilom, ki se je nagibalo v pravcu

diktature. Proces razkrajanja se je že pričel in so štirje poslanci izstopili iz vladne stranke. Pričakujejo, da bo izstopilo še več poslancev. Nekateri listi cenijo, da bo znašalo njih število okrog 50, torej ena tretjina. Računajo, da bodo ti disidenti stopili v agrarno opozicijo. deloma pa v druge opozicijske skupine. Vsekakor pa pričakujejo, da bo nova vlada imela trdnjšo podporo desničarske krščanske stranke.

Dopolnitev češkoslovaške ustave

Danes bo čl. parlamentu predložen zakon o avtonomiji Slovaške

Praga, 17. nov. e. Predlog o slovaški avtonomiji pride danes pred parlament kot zakonski predlog vseh čeških in slovaških parlamentarnih strank, ne pa kot zakonski predlog vlade. Predlog bo na današnji seji parlamenta izročen skupščinskemu odboru, ki bo sklepal o njem. Ni dvoma, da bo odbor sprejel ta predlog in pričakujejo, da bo že v petek končno formalno razpravljanje zakona in da bo nato izročen parlamentarnemu plenumu. Prihodnja seja parlamentarnega plenuma bo na podlagi tega v soboto. Verjetno je, da bo parlament še istega dne sprejel predlog, ki bo nato izročen senatu, ki ga bo tudi rešil na pospešen način. Na podlagi tega računajo, da bo slovaška avtonomija uzakonjena že v torko Po odobritvi

ustavnih dodatkov, ki se nanašajo na Slovaško in ki vsebujejo zahteve žilinske resolucije, bi se morale v teku dveh mesecev vršiti volitve v slovaški deželni zbor. Ta rok poteče 23. januarja, toda iz slovaških krogov doznajajo, da ima slovaška vlada namen razpisati te volitve takoj v začetku prihodnjega leta.

Praga, 17. nov. AA. Havas. Zvedelo se je, da bo zunanji minister Chvalkovski med svojim obiskom v Berlinu z nemškimi državniki proučeval vprašanje jamstev za nove češke meje. Chvalkovski bo z Ribbentropom proučil mednarodni položaj. Ker bo navzoč tudi general Husarek se bo govorilo tudi o tehničnih vprašanjih, predvsem o veliki avtomobilski cesti od Dresdena do Chusta.

Kulturna konvencija med Madžarsko in Japonsko

Budimpešta, 17. nov. w. Kakor poročajo listi, je bila danes podpisana kulturna konvencija med Madžarsko in Japonsko, slična oni, ki je bila te dni sklenjena tudi med Nemčijo in Japonsko.

Dve sinagogi v Pešti polkodrovani

Budimpešta, 17. nov. AA. Havas: Preteklo noč so nepoznane osebe razbile okna na dveh sinagogah v Budimpešti.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Kralj Karol v Londonu

Razgovorom z angleškimi državniki pripisujejo veliko važnost

LONDON, 17. novembra. e. Službeni obisk kralja Karola v angleški prestolnici se konča v petek. Kralj odpotuje nato v Bruselj, kjer ostane do konca tedna kot zasebni gost belgijskega kralja. Iz Bruselja bo kralj Karol odpotoval v Pariz, kjer se sestane s predsednikom francoske republike Lebrunom. Dasi je program kraljevega bivanja v angleški prestolnici skoraj nepretrgoma izpolnjen s raznimi svečanostmi, je imel vendar priliko, da se je razgovarjal o aktualnih političnih vprašanjih s predsednikom vlade Chamberlainom in zunanjim ministrom lordom Halifaxom. V spremstvu kralja Karola so tudi najboljši rumunski gospodarski strokovnjaki, ki so stopili v stike z gospodarstvi in finančnimi predstavniki Anglije ter razpravljali o vprašanjih, ki so v zvezi z obojestransko željo po poglabitvi medsebojnih odnosov. Grški kralj Jurij, ki biva incognito v Londonu, je včeraj obiskal rumunskega kralja.

Angleška kraljevska dvojica je bila sredič gost na banketu, ki ga je njima na čast priredil kralj Karol v prostorih rumunskega poslanstva. Večerji je prisostvovala tudi kraljica-mati Mary in del članov kraljeve rodbine. Poleg tega so bili navzoči Chamberlain in mnogi člani vlade, kakor tudi vodja parlamentarne opozicije major Attlee, dalje rumunski zunanji minister Comnen Petrescu in mnogi drugi. Po banketu sta kralj in kraljica zapustila poslanstvo in se odpeljala v buckinghamsko palačo, kjer je bil nato prirejen velik sprejem, na katerega je bilo povabljenih okrog tisoč odličnikov. Navzočih je bilo zlasti mnogo članov diplomatskega zbora in visoki komisarji dominionov.

Londonški dopisnik DNB doznava, da sta kralj Karol in Chamberlain ob priliki audience angleškega ministrskega predsednika pri kralju razpravljala o možnosti povečanja rumunskega izvoza v Anglijo, zlasti petroleja in žita. Doznajajo tudi, da se bo na banketu, ki ga bodo dre priredili v Foreign Office na čast kralju Karolu, kralj razgovarjal tudi z zunanjim ministrom lordom Halifaxom.

Žalne svečanosti v Turčiji

Na dan pogreba bodo po vsej državi žalne zborovanja

Carigrad, 17. nov. e. Minister notranjih del dr. Refik Saidam, ki je obenem generalni tajnik narodne republikanske stranke, je poslal vsem vilajetom v Turčiji razpis, v katerem navaja, da bo pogreb Kemala Atatürka 21. novembra ob 14. Takrat naj se ves turški narod zbere okrog Kemalovih spomenikov, kjer jih pa ni, pa na večjih trgih. Tam, kjer ni spomenika, naj postavijo tribune, okrašene s turškimi zastavami in Kemalovimi slikami. Po vsej Turčiji bo na vseh trgih istočasno odigrana korčnica neodvisnosti, nato pa bodo zaigrali psmrtne korčnice Chopina in Beethovna. Ko se prične pogrebne ceremonije, bodo pevci govorili trije govorniki, točno ob 16. pa bo po vsej državi trminutni molk. Pred vsemi spomeniki ali slikami naj prižgo šest sveč, nato pa naj narod defilira pred spomeniki in slikami.

Včeraj ob 15. je bila seja velike turške narodne skupščine, ki je bila sklicana zato, da izreče zaupnico vladi Dželala Bajara. Seji so prisostvovali vsi narodni poslanci in jo je otvoril predsednik narodne skupščine Abdul Kalik Renda. Po kratkem govoru je dal besedo predsedniku vlade Dželalu Bajaru, ki je prečital deklaracijo vlade. V deklaraciji izjavlja nova vlada, da bo dosledna smernicam notranje in zunanje politike, ki jo je Turčija vodila doslej. Deklaracija je povzročila burno odobravanje vseh poslancev in je parlament soglasno izrazil zaupnico vladi Dželala Bajara.

Doznajajo, da Kemal Atatürk ni zapustil politične oporke. Na koncu svojega življenja je dejal: »Ni potrebno, da zapuščam kako priporočilo narodu po svoji smrti, zakoni republike zadostajo!«

Ankara, 17. nov. AA. Anatolska agencija poroča: Na pogrebu Atatürka v Carigradu bodo sodelovali mornariški oddelki Velike Britanije, Francije, Sovjetske Rusije, Grčije in Rumunije.

Na pogrebnih svečanostih v Ankari bodo zastopani vojaški oddelki Velike Britanije, Francije, Irana, Grčije, Bolgarije, Jugoslavije in Rumunije.

Številne države bodo poslane posebna zastopstva. Nemškemu zastopstvu bo načeloval v Neurath, predsednik tajnega sveta. Italijansko delegacijo bo vodil baron Aloisi, francosko minister Sarraut, sovjetsko Potemkin, afganistansko bo vodil kraljev stric, grško predsednik vlade Metaxas, albansko pravosodni minister Satko, jugoslovensko vojni minister Nedić, bolgarsko vojni minister Daskalov, rumunsko letalski minister Teodorescu.

Letalska pogodba Kanada — Anglija

Združene letalske tovarne bodo prevzele dobavo vojnih letal za Anglijo

London, 17. nov. e. Na seji angleškega parlamenta je letalski minister izjavil, da je bila sklenjena pogodba s Kanado, na podlagi katere se je združilo šest velikih letalskih družb v eno samo družbo Canadian Association Aircraft Craft, katere naloga je, da bo gradila in dobavljala vojna letala. Družba bo najprej dobavljala bombnike, nato pa tudi druga letala. Pogodbe je sklenjena tako, da bodo zmagane tovarne

te družbe v Montrealu in Torontu, to je na atlantski strani Kanade, pozneje pa tudi ob Tihem oceanu. Družba se je obvezala, da bo v 10. letih dobavila Angliji toliko letal, kolikor jih bo zahtevala. Letalski minister je poleg tega tudi napovedal, da bo danes podpisana v Washingtonu trgovinska pogodba z USA. Zedinjene države bodo danes podpisale kar dve pogodbi, eno z Anglijo, drugo s Kanado.

Pomen vrtnarstva za meščane

Zanimivo predavanje ravnatelja mestne vrtnarije g. Antona Lapa

Ljubljana, 17. novembra. Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani prireja leto za leto zanimiva predavanja, ki budo pozornost ne le med sadjarji in vrtnarji, temveč tudi med širšim meščanskim občinstvom. Zanimanja za ta predavanja je za delovanje SVD rase tem bolj, čim več je med meščani sadjarjev in zelenjadarjev. Kako velik pomen ima vrtnarstvo za meščane, nam je pokazalo središnje predavanje ravnatelja mestne vrtnarije Antona Lapa. Iz predavanja posnemamo:

Pred vojno je imela Ljubljana drugačen značaj kakor danes. Ni se bilo velikih stanovanjskih blokov in poznali se nismo stanovanjske mizerije. Nekaj korakov od glavne pošte so se razprostirali travniki in njive. Mirje je bilo idealno otroško igrišče. Meščani so imeli dovolj zemlje za obdelovanje, za zelenjavo in cvetje. Skoraj vsaka večja hiša je imela svojega vrtnarja. Od vseh teh vrstov je ostal le še spomin na tiste čase, češkov vrt ob Erjavčevi cesti. Tedaj meščani še niso govorili o javnih nasadih, otroških igriščih itd., ker ni bilo potrebe za nje.

Zdaj je pa zelenje in vrtnarsko delo mestu neobhodno potrebno; potrebujemo javne nasade, športna igrišča, kopališča, otroška igrišča, botanični vrt, vrtno kolonijo. Zelenje so mestna pljuča. Mesto mora biti obdano z zeleno površino. Sodobni arhitekt skuša po regulacijskem načrtu dati meščanom čim več zelenja in zraka. Tako dobi mesto poseben čar in lepoto, zemlja pa privleče meščane k sebi, da se ji povsem ne oddaljuje.

Le redka mesta v inozemstvu se lahko ponašajo s tako veliko zeleno površino kakor Ljubljana. Naš regulacijski načrt kaže, da bo Ljubljana s časom postala pravo vrtno mesto.

Vendar opažamo nekatere žalostne pojave našega časa; del tistega meščanstva, ki se je pri nas že oddaljilo naravi, ki nima ob stanovanjih vrtov, nima več pravega odnosa do narave in kažejo se tudi znaki pomankanja srčne kulture. Nekateri meščani so kakor podivjani, ko pridejo iz mesta v naravo. Letos je neki dopisnik z Dolenjskega tožil nad divjanjem mestnih žleznikov v vinogradih. Na planinah opažamo zelo pogosto, da nekateri nedolžni izletniki ne poznajo nobene ljubezni do narave. Za seboj zapuščajo smetiščna in opustošenja...

Tem ljudem manjka srčne omika, ki se ne da naučiti iz knjig, a k sreči niso v večini. Družine, ki imajo in obdelujejo vrtove, spoznamo na prvi pogled, n. pr. na izletih v naravi, pa tudi na trgu, kjer gospodinja ne baranta za 25 par, ker se dobro zaveda, kakšen trud zahteva obdelovanje zemlje. In kolikšnega pomena je obdelovanje vrtov za revne ljudi! Tako je n. pr. neki rednik 6 otrok, ki je bil zaposlen le nekaj mesecev na leto na račun bedno-stnega fonda, doma obdeloval vrt, med

tem, ko so njegovi vrtniki tožili v zakonnih gostinlah nad svojimi stiskami. Kopal je ledino, nasadih je krompirja in prideloval zelenjavo. Tako se je preživljal, ko ni imel službe. Otroke ima zdrave in vnučad; pomaga staršem na vrtu in nimajo časa za igre s surovimi igračkami. To je tako važno, da bi naj na pristojnih mestih začeli razmišljati, kako bi pomagali revnim ljudem, ki doslej niso imeli prilike obdelovati vrtov, da bi se oprijeli pridelovanja zelenjave.

Najbolj idealno bi bilo, da bi imela vsaka družina svoj domček z vrtičem za zelenjavo in solivje. Potrebne bi bile velike vrtno kolonije z enodružinskimi hišicami, sezidanimi po smotnem načrtu; družine bi naj odplačevale z najemno investicijo, dokler bi domovi ne bili amortizirani, nakar bi postali last prejšnjih najemnikov. Potrebno bi bilo tudi meščanom, ki stanujejo v stanovanjskih blokih, nuditi priliko za obdelovanje vrtov v bližini okolič; preskrbeti večja zemljišča in jih razdeliti na manjše parcele, zasaditi z drevmi, določiti prostore za igrišča in dati parcele ljudem v najem za daljšo dobo. Družine iz stanovanjskih blokov bi rade pohitele ob prostem času v naravo, na svoje vrtiče. Tu bi se razgibalo novo življenje, plemenito tekmovalstvo med posamezniki. To bi ne bilo za Ljubljano novost; že zdaj so skoraj vsa mesta na zemljiščih razdeljena na manjše parcele, z vrtiči ob hišah.

Na letošnjem mednarodnem vrtnarskem kongresu je posebna sekcija podrobno razpravljala o pomenu obdelovanja vrtov za meščane. Referenti z vsega sveta so se strinjali, da je treba z vsemi močmi podpirati ustanavljanje vrtnih kolonij, če hočemo meščane zopet pritegniti k naravi.

Sadjarska in vrtnarska društva pri nas štejejo nad 10.000 članov, a se po večini posvečajo sadjarstvu, ki je v resnici izrednega gospodarskega pomena. Toda ne glejmo le na gmočno stran, temveč tudi na kulturno! Sicer je pa tudi vrtnarstvo gospodarsko pomembno, a razen tega ima še poseben kulturni pomen. Tudi na deželi, zlasti v naših letovskih krajih.

Sosedne kulturne države posvečajo veliko pozornost vrtnarstvu, posebno Nemci, ki pravijo, da zemlje ni mogoče razgledati, pač pa lahko zraven njo donos. Ker je pritično sadjarstvo zaradi nepravilnih podlag dajalo prevelike pridelekov, so ustanovili zavod za preizkušnjo podlag. Preizkusili so tudi vse vrste zelenjave ter določili, katere vrste je treba pridelovati, da bo obdelovanje čim bolj donosno. Na velikih razstavah ljudem nazorno prikazujejo, kako velikega pomena so vrtno naselbine in pridelovanje zelenjave ter sadja.

Predavatelj je prišel do sklepa, da je zemlja edina rešitev iz duševnih kriz nezaposlenih ter da življenje v tesnejšem odnosu z naravo plemeniti meščane in jim nudi veliko notranje zadovoljstvo.

po 10 in 8 din kg, le redkokoli po 6 din, dotični je bilo prejšnja leta najdražje po 4 din. Največjo vodo niso popustili v eni in isti 9 hektarov 16 din. Če pa ne sedaj pleteni mraz, se vnaprejšnje pridelati na 2 din komad. Tudi jabolka so letos draga. Prav slabe vrste ne dobe sicer po 3 din kg, toda lepe stanejo 6 din in se bodo kmalu še podražila. Tudi orehe, jedra, ki so se dobila druga leta po 16 do 18 din kg, stanejo letos 28 do 30 din in se bodo na vremo še podražila. Fijol je bil na trgu po 3,50 do 4 din kg, špinača po 4 din, karfiola 3 din, paradižnika 5 dinarjev, surovo maslo po 24 do 26 din, kokoši po 24 do 26 din in še več, po težih in starosti. Prvič so bile na trgu tudi svinje, alve, ki so jih prodajali po 8 do 10 dinarjev kg. Kakor kaže, tukajšnji trg ni baš poceni, če se primerja s tržnimi cenami na mestnih tržiščih, kjer morajo kmetje za svoje pridelke plačati še mnogo pri uvozu na mestna tržišča. Isto je pri nas z mesnimi pridelki in morda bi ne škodovala primerna kontrola cen s strani oblasti tudi na našem živilskem trgu.

— Odgovor dela. Na obratu separacije je bilo v torko odpovedano delo 38 delavcem, ki so bili pred meseci začasnoma sprejeti v delo. Sedaj pa se bo obratovanje separacije nanovo preuredilo in so postali ti delavci odveč.

Slovesna otvoritev nove šole

Črni vrh, 17. novembra. V Crnem vrhu, gorskem naselju v Pohorjskih dolomih, je bila v nedeljo po polne slovesno otvorjena nova trirazrednica, ki po svoji arhitekturi močno spominja na šolo v Retteh, le delitev prostorov je drugačna. Šola je zidana ob cesti, sredi vasi in je z nje krassen razgled tja do Nanosa in Snežnika. Nedelja je bila izredno lepa, pa je dobila zato priveden tem priručnejši značaj. Po sprejemu banovinskega šolskega nadzornika G. Milka Jegliča, ki mu je izrekel dobrodošlico domači župan g. Košir, se je zvrstilo po vasi in v cerkev dolg sprevod, ki je krenil po cerkvenem opravilu nazaj v vas in pred šolo. Tam je prvi spregovoril župan, ki je pozdravil številno udeležstvo iz Poljanske doline, škoške Loke in Polhovca Gradca, župane, člane krajevnega šolskega odbora, predstavnik oblasti itd. Blagoslovil je šolo kanonik g. Mrnk, govorila pa sta g. Jeglič in domača upraviteljica gđ. Ida Lomškova. Po njunem govoru je zapela množica državno himno, pela pa sta tudi mladinski pevski zbor in zbor odraslih.

S tam je bila oficijelna slovesnost zaključena. Številni gostje so si ogledali to novo stavbo, ki je urejena zelo moderno. Otroci bodo sedeli pri mizah in na stolčkih, omare so v stenah, table so nepremakljive in celostenske, tla lakovana. Žal pa je v Crnem vrhu težava z vodo, pa tudi elektrike še nimajo. Lepo pa je, da so poskrbeli za primerna učiteljska stanovanja, kar se rado prezre. Nova šola je prikupna tudi na oko, nosi pa napis: Bogu v čast, ljudstvu v korist, domovini v ponos. Škofjeloški okraj bo otvoril letos še eno šolo in sicer v Sovodnju.

Agata Makarjeva

Metlika, 16. novembra. Po vsej Metliki in po drugih belokranjskih krajih, pa tudi izven Bele Krajine, saj je gostoljubni Makarjev dom znan po vsej Sloveniji, je večer žalostno odjeknila vest, da je gospa Agata Makarjeva roj. Češnovar odšla v večnost.

Pokojna je bila povsod priljubljena in spoštovana, saj je bila izredno blagodejna in skrbna gospodinja, — sloves ene najbolj znanih gostiln v Metliki in sploh v Beli Krajini je v veliki meri njena zasluga. Še mlada se je poročila z znanim metliškim veljakom Dakom Makarjem, poznejšim narodnim poslancem metliškega okraja, dolgoletnim starostom metliškega Sokola in enim najbolj znanih belokranjskih javnih delavcev. Z njim je preživela dolgo vrsto let v najlepši slogi in vzornem zakoncu. Vse svoje življenjsko delo je posvetila domačim Makarjevim: posvestvu in posebno gostilni, ki je že od začetka tega stoletja ene najbolj priljubljenih družabnih shajališč v Metliki. Te ugledne gostilne in plemenite gospe Makarjeve se bodo dobro spominjali tudi še tisti, ki so se vozili iz Novega mesta čez Gorjance v Metliko s poštnim vozom, predno je stekla železnica.

Blago pokojnico, s katero je izgubil Dako Makar skrbno in vzorno družico, bodo položili k večnemu počitku danes ob 14. uri na metliškem pokopališču pri Sv. Roku.

Pokojnici bomo ohranili časten spomin. Njenim svojcem pa naše iskreno sožalje!

Nevarnega tatu so prijeli

Zidani most, 14. novembra. Zelič Stanko je star 22 let in je služil 16 mesecev pri 2. pontonskem polku v Osijeku. Vojska s njim ni ugajala. Zato kar ni mogel dočakati dneva, ko bi mu potekel kadraški rok. Nekega dne je pobegnil v dravsko banovino ter se skrival pri dobrih ljudeh, se izdajal za brezposelnega ter prosil vbojance. Za posteno delo ni maral, sicer pa si tudi ni upal, ker bi ga tako prijelo oblasti zaradi dezertiranja. Potikal se je zlasti v Šentjanžki dolini, v okolici Krmelja in Zidanega mosta, Radeč, Loke in Sevnice.

Za Zidanem mostu je ukradel po dezertaciji 9. junija čevljarstvu pomočnik g. Koritnik Karlo poselako knjižnico, potem je po nastopal pod imenom Koritnik Karel, po poklicu brezposelni čevljarški pomočnik s Zidanega mosta. S knjižnico je kot brezposelni trkal na vrata pri dobrih ljudeh, ki so mu dajali male denarne podpore. Ob takih prilikah pa si je delarščini Zelič ogledal hišne razmere in je tako lažje kradel iz stanovanj robo, ki jo je potem prodajal izpod cene po sedenjih vaseh. Tako je potekalo življenje vojaškega begunca Zeliča, dokler ni prišel v službo k nekemu občinskemu tajniku na Dolenjsko, kjer je služil pod imenom Koritnik Karel za hišnega pomočnika. S svojim mirnim nastopom je napravil najboljše vtis, tako da mu je gospodar zaupal vse od kraja, kar pa je bil zanj usodno. Potuhnjeni Zelič je pobel gospodaru

razne vrednostne predmete in brez sledu izginil. Varnostne oblasti na Zidanem mostu so dobile prijavo od dotičnega občinskega tajnika, na kar so odšli orožniki k čevljarstvu pomočniku Koritniku. Njegov gospodar pa je izjavil, da dela Koritnik pri njem še ves čas brez prekinitve in je zato izključeno, da bi istočasno služil drugje na hišnem. Takoj je postalo jasno, da gre med drugim tudi za tatvino poselake knjižnice.

Te dni pa se je pojavil v župnišču v Luki pri Zidanem mostu nesnan mož, ki je hotel krasti. Domačini so ga se pravčasno zalotili. K sreči je šel skozi vas istočasno tudi komandir orožniške postaje s Zidanega mosta g. Jože Pangarsič, ki so ga domačini takoj obvestili o poizkušanju tatvine. Neznavec je nekaj časa bežal, slednjic pa je opasal. Ko so se mu približali, je držal v roki britve. Ne ve se, ali si je hotel poraziti žile na roki, ali pa se je hotel ubraniti svojih preganjalcev. Pri zaslišanju se je izkazalo, da gre za vojaškega begunca Stanka Zeliča, ki se je v posesti tuje poselske knjižnice izdajal za Koritnika Karla. Naši orožniki so ga prepeljali na komando mesta v Celje, odkoder bo poslan vojnemu sodišču, kjer bo dobil zaslišeno plačilo.

ŠAH

Veleturnir na Holandskem

Amsterdam, 17. novembra. Včeraj so bile igrane v turnirju osem najboljših šahistov sveta prekinjene partije. Radi velikega števila so jih razdelili v dva dela. Prva skupina je bila odigrana že popoldne. Keres je premagal Reshevskega, Reshevsky pa dr. Euweja. Partiji Reshevsky-Capablanca in Flohr-Botvinnik sta končali remis. Vse to je bilo v smislu pričakovanih. Do velikega presenečenja pa je prišlo v nadaljevanju partije dr. Aljechin-Fine. Prvotno je bilo poročeno, da stoji dr. Aljechin kljub kmetu manj v končnici bolje. V nadaljevanju pa je dr. Aljechin partijo še izgubil. Najbrž so torej poročevalci napacno ocenili prekinjeno pozicijo, ali pa je Fine v analizi našel posebno skrito močno nadaljevanje.

V večerni skupini je bila najprej odigrana partija dr. Aljechin-Keres iz 5. kola. Končala je remis. Flohr se je brez borbe vdal Reshevskemu v partiji iz 7. kola, ker se je v analizi prepričal, da pozicije ne more držati. — Ostali dve partiji, namreč Fine-Keres in Botvinnik-dr. Aljechin, sta bili še pozno ponoči v toku. Keres je stal slej ko prej na amago.

Stanja je bilo pred dovržitvijo teh dveh partij: Fine 5½ (1), Keres 4 (1), Capablanca 3½, dr. Aljechin in Botvinnik 3 (1), Reshevsky 3, dr. Euwe in Flohr 2. Fine bo torej kljub porazu še nadalje ostal v vodstvu. Keres pa se mu je vsekakor nevarno približal.

Danes se začne druga polovica turnirja, v kateri se igra še enkrat vseh sedem kol v dosedanjem vrstnem redu, samo da se sestanejo isti nasprotniki redno z obrnjenimi barvami. Današnje osmo kolo se igra v Utrechtu. Razpored partij je sledeči: Keres-dr. Euwe, Capablanca-Flohr, Reshevsky-dr. Aljechin in Botvinnik-Fine.

Iz škofije Loke

— Izgon svojevrstnega postopača. V petek so odvedli v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča svojevrstnega postopača Jovana Vujica, ki je hotel v Poljanski dolini preko meje, pa so ga ujeli. Čisto mirno se je uklonil razcapani moški poljanskim orožnikom, pa prav tako tudi škofjeloškim. Smeje je pravil, da bo itak kmalu zopet med nami, da je bil že nešteto krat zaradi manjših prestopkov kaznovan in da so mu zapor ljubljanske policije in sodišča zelo dobro znani. Vse to ga pa ne bo oviralo, da ne bi dosegel svojega cilja. Hoče menda v Švico in potem še v Španijo. Mirno je razlagal svoj najnovejši načrt. Baje se namerava udinjati, potem ko bo prost seveda, pri kakem kmetu dvolastniku, da bi prišel tako lažje čez mejo. Ko bo enkrat čez, bo pa še šlo. Zaenkrat pa so mu seveda vsi računi prekinjeni.

— Kokoši kradejo. Oni dan smo poročali, da je bilo posestnici Mariji Zagarjevi pri Sv. Duhu ukradenih iz hleva 20 najlepših kokoši. Ko so prišli zjutraj domači v hlev, so čivkali na palicah samo še piščanci. Bržkone po uspehu prave tatvine opogumljen, se je lotil tat sredi preteklega tedna kokoši, ki so bile last kovača Petra Goloba iz Virmas. Ko so čepele kokoši na palicah pod stropom, si je podstavil tat staro mizo, da bi mogel doseči živali. Imel pa je smolo. Noga pri mizi se je namreč odlomila in tat je telebil naravnost pod kravo. Ta ga je morala bržčas breniti, ker je bila udarjena. Prvi neuspeh pa tatu ni preprečil. Prilomil je mizo k steni in pobasal 9 najlepših kokoši.

— Iz naših tesnil. Na Spodnjem trgu je največji avtomobilski promet. Kdo bi tudi vozil po tesnih Nunske ulice, ko pa so tam mošnji ovinki tudi za izkušene šoferja trda šola. Primeri se pa vendarle, da zaide težak avto med ozke loške ulice. V petek proti večeru je hotel iz mesta neki tovorni avto, pa ni šlo. Šofer se je trudil na vse načine, nazadnje je pa poblašil zid Koširjeve hiše. Avto je bil še ob drugo luč — ena mu je preje ni gorela — in potem šele je mogel naprej.

Iz šoštanjja

— Proslava 1. decembra. Prvotni program proslave, ki ga je določil mednarodni odbor, se je moral spreminjati. Skupne glavnostne akademije ne bo. Občina je v ponedeljek zvečer sklicala v mestni posvetovalni sešatek skupnikov vseh tukajšnjih kulturnih društev, da po novno sklepajo o celotni proslavi. Po daljšem razgovoru je sešatek določil naslednji program: Na predvečer bo ob pol sedmili povorka z baklado po šoštanjkih ulicah do občinske hiše, kjer bo imel kratki govor g. župan. Nato bo razhod. Na dan 1. decembra bo ob desetih dopoldne na Glavnem trgu maša s pridigo. Po cerkvenem opravilu bo govor sodnega pristojnika g. Potočnika o pomenu 1. decembra. O posebnostih proslave bomo še poročali.

— Napad dveh brezposelnih na kmeta. Z nastopajočo zimo se polnijo črte brezposelnosti. Razmere ustvarjajo med temi ljudmi nevarne kriminalne tipe, ki se ukvarjajo s tatvinami in drznimi napadi na ljudi. Temo so izpostavljene ali

si samotne in od prometnih krajev oddaljene naselbine. Dva neznanca brezposelna sta prišla oni dan v hišo kmeta Kešpala v Ravnan. Medtem, ko je eden govoril s gospodinjjo v kuhinji in jo nameravala motiti, je drugi stopil v sosedno sobo. V hipu, ko je brskal po omari, je prišel iz hleva gospodar in opazil iz veže nemarnost. Z odločnim nastopom ga je spravil iz sobe. Tudi onemu v kuhinji je pokramljal vrata. Tedaj pa sta oba navališla na gospodarja in ga pobila na tla. Šele na krike šele sta zbežala.

— Številno volitev. Po zaključenih reklamacijah ima občina šoštanj 1133 volilnih upravičencev. Na teritoriju volišča I. (obolice) je 604 volitev, II. pa 529. Vseh reklamacij je bilo 84.

Beležnica KOLEDAR

Danes: Četrtek, 17. novembra katoličani: Gregorij

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Sadovi zemlje
Kino Sloga: Ignac
Kino Union: Snegulčica
Kino Moste: »Trojka« in »Hrabrost kapitana«

Razstava slikarja Božidarja Jakca v Jankovčevem paviljonu

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakobova trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. novembra: Car Fjodor. Red Četrtek

Petek, 18. novembra: ob 15. uri: Izsiljena ženitev, Ljubezen zdravnik. D. Jaska predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol

Sobota, 19. novembra: Žene na Niskavoorju. Izven. Znižane cene

Nedelja, 20. novembra: ob 15. uri: Labodica. Izven. Ob 20. uri: Trideset sekund ljubezni. Izven

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. novembra: Poljub. Red A

Petek, 18. novembra: zaprt

Sobota, 19. novembra: Kapljice za ljubezen. Izven. Znižane cene

Nedelja, 20. novembra: ob 15. uri: Gejša. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: A. d. a. Gostuje ga. Karna. Izven. Znižane cene

Iz Celja

— Popravilo poti. Mestna občina je razpisala oddajo vožen za posipanje pespiti bližnjice od restavracije Stegu do tovarne bičevnikov v Zagradu. Posipni material, ki bo na razpolago pri apneniku v Pečovniku, bodo prevzeli mimo Dornove domačije in restavracije Stegu na mesto uporabe. Zadevne ponudbe je treba vložiti do včerajšnjega ponedeljka 21. t. m. v vložku na mestnem poglavarstvu.

— Nova centralna kurjava v Mestnem gledališču bo te dni do konca instalirana. Kakor znano, bodo dovajali tople zrake po ceveh, ki so že položene, iz bližnjega mestnega kopališča v Delavskem domu. V gledališču obnavljajo sedaj delno tudi lesena tla. Nujno potrebno je, da poskrbi občina za primeren znesek za temeljito zunanje in notranje renoviranje gledališkega poslopja, ki že več desetletij ni bilo prenovljeno.

— V celjski bolnici je umrla v sredo 28letna delavka Alojzija Medvedova iz štor.

Iz Maribora

a— Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« v Mariboru. Po šestih letih bo nastopil učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« zopet v Mariboru v soboto 19. t. m. ob 20. v bivši unionski dvorani (sedaj Sokolski dom). V tem času je zbor slovenskih učiteljev in učiteljic priredil več koncertov doma in v tujini. Obiskal je bratsko Bolgarsko, ob 25 letnici osvoboditve pa Srbijo ter povsod žel mnogo uspehov. V Mariboru bo nastopil v okviru proslave 20 letnice osvoboditve in zedinjenja, katero prirejuje obmejna sreska učiteljska društva v Mariboru. Nastopilo bo 80 pevec in pevki pod vodstvom dirigenta Milana Pertota s koncertnim programom, ki ga je zbor izvajal letos januarja na svojem koncertu v Ljubljani. Opozorjamo občinstvo iz Maribora in njegove bližnje okolice na ta zanimiv nastop slovenskih učiteljev-pevcev.

— Poroka. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Alojz Krois, pisarniški sluga dr. žel. Smetanova ulica 60, in Eva Bračko, posestnica. Pobrežje; Adolf Jurše, sodarski pomočnik, in Jožeta Razbočan, bivša tkalka, oba v Studencih; Jakob Makar, tkalec, in Marija Vazaz, tovarniška delavka, oba na Pobrežju; Franc Polenič, tkalec, in Marija Bregant, tkalka, oba na Pobrežju; Frane Družovec, mizarški pomočnik, in Terezija Janink, poljska delavka, oba v Studencih; Stanislav Bergeč, tovarniški elektromonter, Ljubljana, in Ottilija Brezec, bivša kontoristinja, Frankopanova 32; Josip Radi, mešarski mojster, in Antonija Arun; Adolf Steger, ključavničar, in Ottilija Sulc, šivilja, Mlinska ulica 26; Albert Murko, zasebni uradnik, in Marija Knezer, šivilja, Meljska cesta 24; Rudolf Harum, delavec, in Marijeta Poderznik, delavka od Sv. Roka na Selah. Obilo sreče!

— 1816 litrov vina pojde v Dravo. Andrej B. iz Ploderšče pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah je prodal tukajšnji Kletarski zadrugi na Aleksandrovi cesti 4 pet sodov vinskega mosta, ki ga je bilo 1816 litrov. Kletarska zadruga je dala preizkusiti vino po banovinski kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru. Ugotovili so, da vsebuje novo vino gotove količine kuhinjske soli. Vinogradnik Andrej B. je moral k zaslišanju. Priznal je, da je nasul v vino kuhinjske soli, da bi mostna tehnika izkazala večji odstotek sladkorja. Vinarski nadzornik v Mariboru ga je radi tega oavdil državnemu tožilstvu zaradi goljufije. Vseh 1816 l vina pa so zaplenili in jih bodo najbrž zlili v Dravo ali v kanal.

— Deložirani barakarji. Te dni so deložirali v Dajnkovih barakah nekatere stranke. Vsi deložiranci ne bodo imeli prostora v novih stanovanjih v Pregljevih ulici.

Ljudje na zatožni klopi

Zadoščenje bivšemu poslancu Lovru Petovarju iz Ivankovcev za žalitve in podtikanja v „Slovencu“

Ljubljana, 17. novembra. Kot zasebni tožilec, ki ga je zastopal advokat dr. Maček, je veleposelnik in trgovec ter bivši narodni poslanec Lovro Petovar iz Ivankovcev vložil tožbo proti uredniku »Slovenca« Viktorju Cenciču zaradi prestopka zoper čast po čl. 52 zakona o tisku ter zaradi prestopka po § 301 k. z. Obtoženca Cenciča je branil advokat Miloš Stare, sodil ga je senat s predsednikom s. o. s. Ivanom Breljhom in sodnikoma okrožnega sodišča Julijem Fellaherjem in dr. Strukljem.

Zasebni tožilec Lovro Petovar je vložil proti odgovornemu uredniku »Slovenca« tožbo, da je kot urednik »Slovenca« natisnil dne 16. januarja letos nedopisani članek s tole vsebino: Ivankovci so najmanjša katastrofalna občina združene upravne občine Svetinje in popolnoma neznana vasica, razen če je tolikim in tolikim slovenskim trpinom v večno obsodbo proslule preteklosti zapisala v spomin z grenkimi črkami ostudno grabežljivost in togoglavo brutalnost njenega tedanjega kralja-samozvance, ki se ni ustavljala niti pred gladujočimi sirotami in rodecimi materami. Nadalje pravi obtožba, da je obtoženec v svojem odgovoru na tožbo trdil, da je bil zasebni tožilec v resnici kaznovan pri okrožnem sodišču v Mariboru zaradi dejanja po § 314 k. z. na 600 din denarne kazni ali 10 dni zapore. S tem je obtoženec Cencič izrekel o Petovarju nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, dobremu imenu in gospodarskemu kreditu.

Obdolženec urednik Cencič se je zagovarjal v treh smereh, da namreč nastopa dokaz resnice, da predstavlja članek zgolj dopustno kritiko in končno, da članek ne meri na zasebnega tožilca.

Dokaz resnice se obdolženec ni posrečil. Vse predlagane priče so ga pustile na cedilu, kajti nobena izmed njih ni mogla trditi, da je bil zasebni tožilec Lovro Petovar v zvezi z njihovo brezposelnostjo iz službe oziroma z njihovo brezposelnostjo. Obdolženec je navedel za pričo Tončka Krabonja, ki baje po Petovarjevi krivdi ni dobila službe kot abiturientka učiteljskega. Ta primer je bil Petovarju neznan. Tožitelj je vedel o Krabonji le to, da se je dolgo zadrževala v župnišču pri Svetinjah in se ni nikdar pri njem kot poslanec priporočila za kakšno intervencijo. Če je res dobila od koga-koli sporočilo, da dobi službo, če se pokaže in prosi Petovarja, se to Petovarja ne tiče. Znano je, je izjavil tožitelj, da je v Sloveniji že več let več sto učiteljskih abiturientov brez službe in bi bilo nespametno trditi, da je za to odgovoren Petovar. Petovarjeva hčerka Milena je že od l. 1934 brez službe in ima prošnjo vloženo že 4 leta. Pričakovati bi bilo, da bi Petovar vsaj svoj hčerki prisrkel službo, če je že ni prisrkel Tončki Krabonji, ko je bil ravno tisti čas državni poslanec. Obdolženec je predlagal nadalje za pri-

čo prof. Fortuno, ki je imel ženo na porodu, pa je bil odpuščen. Petovar je izjavil, da tega profesorja sploh ne pozna in ni imel z njim nobenih stikov. Mirno lahko trdi tožitelj, da po njegovi krivdi ni bil odpuščen noben profesor in so take trditve goš podtikanja.

Tretja priča je bil pismonoša Prijola, ki je bil baje tudi Petovarjeva žrtve. O pismonoši Prijoli ve Petovar le to, da je leta 1929 sam podal ostavko na državno službo, nato pa je bil uslužbenec pogodbenega poštarice v Ivankovcih, ki ga je baje odpustila na izrecno zahtevo poštarne direkcije v Ljubljani.

Glede zagovora, da je bil članek zgolj dopustna kritika, je tožitelj izjavil, da je članek imel na zunaj videz stvarnosti, ker se je na prisiljen način potoeval za preimenovanje železniške postaje, toda v inkriminiranem delu je bil žaljiv tožitelja. Ton članka je ves naplajen in bombastičen ter je vsebina na prvi pogled žaljiva in ponižujoča (ostudna grabežljivost — to pogljava brutalnost — kralj samozvance itd.). Takega pisanja naj bi se žurnalistika, ki naj se imenuje kulturna, izogibala, ne pa da ga tako bohotno goji!

Se manj pa drži obdolženec zagovor, da članek ne meri na tožitelja Lovra Petovarja. Kako je mogel obdolženec v isti sapi ponuditi dokaz resnice in trditi, da članek ne tiče zasebnega tožilca? Čitalci so bili prepričani, da članek meri na Lovra Petovarja. Za potrdilo je tožitelj ponudil več prič.

Večja stavbna dela

Toliko večjih poslopij hkrati v Ljubljani še niso zidali kakor zdaj

Ljubljana, 17. novembra. Četrti je že poznaj, jesen, je stavbna sezona v Ljubljani precej živahna. Značilno je, da je zdaj v Ljubljani nenavadno mnogo večjih stavbnih del. Skoraj več kakor manjših. Če upoštevamo že letos ali pravkar končana večja stavbna dela, smemo reči, da doslej v Ljubljani še niso zidali hkrati toliko večjih poslopij.

Med letos končana večja stavbna dela je treba predvsem uvrstiti Mayerjevo vogalno hišo ob Marijinem trgu in Wolfvoji ulici. Glavna stavbna dela so končana tudi pri poslopiju vseučilišne knjižnice, ki jo bodo opremlili in izročili njenemu namenu prihodnje leto. V tem poslopiju pa še niso končana številna notranja dela. Pravkar končujejo stavbna dela pri novem hotelu »Slone«. V pritličnih trgovskih prostorih so se že začele vseljevati trgovine. Med večja stavbna dela je treba prišteti tudi zidanje poslopja Solske poliklinike. Tudi pri tem poslopiju so glavna dela že končana. Čez teden dni se bo vanj lahko vselil zavod. Uporabno bo le pritličje, med tem ko bodo končali notranja dela v drugih etažah šele prihodnje leto. Stavbna dela pri tem poslopiju trajajo nedvomno naidej ter bo stavba v tem pogledu dosegla rekord. Krivdo je treba pripisovati nedovoljnim kreditom.

Pravkar je bila dozidana večja stanovanjska hiša na tako zvanem Dukičevem bloku, tik ob novem poslopiju »Slavije«. Stanovanja so že vsa oddana in nekateri stanovanjci so se že vselili. Lastnik hiše je dr. Kliment, ravnatelj Vošnjakovih tovarne v Šoštanj. V hiši je 13 popolnih stanovanj: dvosobna stanovanja imajo vsa kopalnice in sobo za služkinjo. Sobi sta zelo veliki ter obsegata po 30 kv. m. Vsa stanovanja so solčna.

Eno največjih sedanjih stavbnih del v Ljubljani je nedvomno zidanje poslopja banke »Slavije« nasproti nebotičnika Stav-

ba je že več tednov pod streho in zadnje etaje zidajo predelne stene. Če bo vreme ugodno, bodo delali tudi pozimi.

Delo na stavbišču Bate doslej ni moglo hitreje napredovati, ker so bile komplikacije z betoniranjem temeljev, kakor smo poročali. Zdaj pa že pripravljajo opaž za železobetonski strop pritličja. Prihodnji teden bodo najbrž že začeli betonirati prvo nadstropje.

Med večjimi stavbnimi deli moramo še omeniti nekatera, ki so jih začeli šele nedavno, n. pr. poslopije Zavoda za strojništvo, ki smo o njem že poročali, prizidek Slajmerjevega doma in stanovanjsko hišo Poštne hranilnice na vogalu Bleiweisove in Erjavčeve ceste.

Pozornost zasluži tudi zidanje semenišča na starem pokopališču, delo, ki se o njem govori najmanj, najbrž zato, ker je najmanj na očeh. Stroški za semenišče gredo v milijone, saj so bila zidarska, tesarska in betonska dela oddana za nad 2 milijona din.

Precej veliko stavbno delo je tudi na tako zvanih Zalajah, kjer so glavna poslopja že dosegla vrh. Pravkar so bila razpisana stavbna dela za kapelice, ki bodo služile za polaganje mrtvih na oder. Med večja stavbna dela mestne občine je treba prišteti tudi zidanje otroškega zavetišča v Trnovem, razen tega se nam pa že obeta, da bodo začeli kmalu zidati meščansko šolo na Viču.

Večjo stanovanjsko hišo v središču mesta, ob Resljevi cesti, je začelo pred mesecem zidati podjetje Leopold Bricej trgovca Antonu Osenarju. Zdaj zidajo prvo nadstropje. V hiši bodo po 4 trisobna in dvosobna stanovanja, razen stanovanja za hišnika. Parcela je bila po 550 din kv. m.

Ze iz tega kratkega pregleda večjih stavbnih del v Ljubljani je razvidno, da je letošnja stavbna sezona ob koncu nenavadno živahna.

ga je, naj pripoveduje svoje spomine na ganljivi obred v mračni verdunski kapelici, zlasti pa naj mu pove, zakaj se je odločil vprav za čisto krsto v vrsti osemih in tako povzval v nji vojni son snivajočega vojaka v Neznanege junaka Francije.

Andre Maginot

Bivši vojak izpred Verduna je nekaj časa okleval, potem je pa jel pripovedovati, kako ga je eno uro pred svečano izvolitvijo v mračni trdnjavi poklical polkovnik in mu sporočil, da bo moral izbrati izmed osemih Neznanege junaka Francije. Ob štirih popoldne je prikorakal izbrani volilec v novi modri uniformi s častnim spremstvom v trdnjavo, kjer so že bili zbrani visoki vojaški dostojanstveniki z verdunskim škofom. Zadoneli so v črno ovitki bobni in prišel je vojni minister Maginot, ki je takoj vprašal po vojaku, določenem za izvolitev

Neznanege junaka. Vojni minister je dejal vojaku Thinu:

— Vojak, tu je šopek rož, natrganih na verdunskem bojišču med grobovi junakov, padlih za domovino in narod. Položite ga na eno teh osemih krst, ki bo potem krsta Neznanege vojaka, katerega bo francosko ljudstvo jutri sprejelo v Pariz pod Slavolok zmage.

Minister je izročil vojaku šopek nageljčkov. Drhtel sem, ko se je približal veliki trenutek izvolitve — je pripovedoval Thin. — Ničesar nisem videl okrog sebe v tem napetem trenutku. Katerega izmed teh osemih, ki so predstavljali 1.500.000 padlih Francozov, naj izberem? O nobenem nisem ničesar vedel. Toda že ko sem se oblačil, sem razmišljal o tem in prišlo mi je na misel, da pripadam 6. armadnemu zboru in da dobim številko 6 tudi če seštejemo številke svojega sedanjega polka 132. In tako sem se odločil za šesto krsto.

S šopkom nageljčkov v roki je stopal prostovoljec Thin s častnim spremstvom ob krstah in preševal na tistem krstu, ker je bil tako razburjen, da se je večkrat zmotil. Ustavil se je pred šesto krsto položil na njo šopek in salutiral. General Boichut je z drhtečim glasom zapovedal, naj navzoči počaste spomin Neznanege vojaka, padlega za Francijo. Zadoneli so bobni, žena s črnim pajčolanom se je prenila h krsti, jo objela in poljubila, potem se je pa zjokala. In vsi navzoči so zaplakali.

Tako je opisal glavni udeleženec ganljivi obred izvolitve Neznanege junaka Francije, ki je bil 10. novembra v Franciji v trdnjavi slavnega Verduna

Mlinar guverner ameriške države

O'Daniel se sam najbolj čudi, kako je prišel na čelo države Texas

Ni dolgo tega, ko je izšel senzacionalni roman Sinclaira Lewisa »Kaj takega pri nas ni mogoče«. Snov je bila fantastična kariera nekaterih evropskih povojnih državnikov. Sincider Lewis seveda ni hotel dokazovati, da bi v deželi neomejenih možnosti zares ne bila mogoča najčudovitejša kariera tudi v politiki. Nasprotno, naslov svoje knjige je mislil bolj ironično. Kako se je približal resnici, nam kaže primer novega texskega guvernerja O'Daniela, ki se med vsemi ljudmi sam najbolj čudi, kako je prišel naenkrat na čelo ameriške države.

O'Daniel je star 46 let, je lastnik mlina in trgovca z mleviskimi proizvodi. Reklamo je pa začel, kakor je v Ameriki že navada, s pomočjo radija. Velika podjetja si zagotavljajo za tako reklamo izbran program z zelo dobro plačanimi umetniki. Take plačane ure in polure so važni sestavni del programov vseh radijskih postaj. O'Daniel v ta namen ni imel denarja. Zato je moral za vse skrbeti sam. Sreča mu je bila naklonjena, kajti izkazalo se je, da ima talent za kramljanje pred mikrofonom. Sestavljal je jazz kapelo, v kateri so igrali glavno vlogo njegova dva sinova in hči. Koncerti te kapele z duhovitim konferencijskimi nastopi so kmalu zasloveli po vsej Ameriki.

Vse to je bilo čisto osebno podjetje, rekmalu za O'Danielov mlin in pekarno. O'Daniel se za politiko ni zanimal. Prišla je pa volilna borba in eden njegovih radijskih poslušalcev, slepi veteran iz svetovne vojne, mu je pisal, da bi moral kandidirati za guvernerja. O'Daniel je smatral to za posrečen dvotip, prečital je pisimo s saljivim komentarjem pred mikrofonom in vprašal poslušalce, kaj mislijo o tem. Potem so pa jela prihajati pisma od vseh strani. V šestih tednih jih je dobil okrog 60.000 in vsi so bili za njegovo kandidaturo. Samo trije so mislili, da bi bilo škoda O'Daniela, če bi kandidiral in postal guverner. O'Daniel se je zamislil nad rezultatom in ko je narastel kup pism na 100.000, je začel s pripravami za volilno agitacijo.

Naj bo že tako ali tako, je mislil, na svoj račun pridem itak, saj bom obenem s svojo kandidaturo propagiral tudi svoje izdelke. Na volilnih shodih je prirejal produkcije svojega radijskega programa, potem je pa njegova hči delila vzorce njegovih izdelkov, a nazadnje so romale okrog vrvece za zbirko v volilni fond. Drugi kandidati so se pritoževali in sklenili so celo nasproti prodi O'Danielu potom radia. Očitali so mu, da je nedostojno, da se prodajalec moke in komedijant vmešava v politiko in da je to povratek k morali divjega zapada. Ljudem je bila pa ta novost v volilni agitaciji všeč in pri volitvah je dobil O'Daniel 30.000 glasov več, nego vsi njegovi nasprotniki skupaj.

Po volitvah je O'Daniel izračunal, koliko mu je vrgel volilni fond in koliko je potreboval za volilno agitacijo. In izkazalo se je, da ga volilna kampanja ni veljala niti belica, temveč nasprotno, da mu je ostalo še 800 dolarjev, ki jih je izročil

podpornemu skladu. Njegov sloves najprijubljenejšega konferenciara v texškem radiu se je z nastopi neposredno pred občinstvom še povečal. Ker bo zasedel guvernersko mesto šele čez nekaj mesecev, je dobil ponudbo, naj bi priredil turnejo po večjih gledališčih države Texas za 12.500 dolarjev tedensko, kar je pa O'Daniel odločno odklonil. Odgovoril je, da ima svojo staro, dobro idčo trgovino, za katero mora skrbeti. Razen tega je pa že čas, da začne skrbeti tudi za svoje nove posle. Ko so ga vprašali, kako je z njegovim političnim in gospodarskim programom, je odgovoril, da ne bo razmnoževal aktov neizpolnenih obljub in da nima pripravljen nobene programatične izjave. — Nisem in ne bom politik, sem in ostanem trgovec, praktičen mož in po tem se bo morala ravnati tudi moja vlada. Ni vrag, da je težje voditi dobro politiko, kakor delati dobro moko in dobro prodajati jo.

Vidimo torej, da O'Daniel ni pozabil na reklamo za svoje proizvode niti v programatični izjavi in da te reklame ni prav nič prikrival. Toda Texačani verujejo, da jih ne bo opeharil z vlado, kakor jih ni opeharil s svojimi izdelki. Tega se bo varoval že v interesu poznejše reklame, kajti O'Daniel vedno in povsod dobro melje.

Razne zanimivosti

Ameriški meteorolog Humphreys je dokazal, da se lahko napravi iz vulkanskega prahu visoko v zraku plast, ki se drži več let in ki zadržuje sončne žarke. Posledica tega je, da pada temperatura, kar so opazovali zlasti leta 1912 po izbruhu ognjenika Katmaje na Aljaski. Pepel, izbruhnjen iz ognjenika Krakao, je pokril 750 tisoč kvadratnih metrov površine. — 38 milijard litrov piva so popili prebivalci Zedinjenih držav leta 1937. Konzum piva se je dvignil od leta 1936 do 1937 za 2 milijardi litrov. Na vsakega Američana je prišlo približno 300 litrov piva. Ni čuda, saj so morali biti Američani dolgo neprosto voljni abstinenti, zdaj pa hočejo dohiteti zamujeno.

Pridobivanje zlata se je dvignilo v zadnjem letu za 60.000 kg in sicer od 857.000 leta 1926 na 915.000 leta 1934. V tem številu pa ni zapodena količina v Rusiji pridobljenega zlata, ki ni znana. Avstralija je pridobila lani 16% zlata več nego predlansko, Kanada 9%, Zedinjene države 8,4%, Južna Afrika pa 3,5%. — Najpreznejšo uro ima zvezdarna v Greenwichu. Ta ura je na električni pogon in preizkušali so jo celih pet let. Ta čas je prehitela samo za 1 desetinko sekunde.

Človek, ki zna hitro govoriti, lahko izgovori v eni uri 8.000 besed. S čitanjem gre še hitreje. V eni uri lahko prečita človek do 20.000 besed. Naše oči pri tem ne citajo črke za črko, temveč cele besede in skupine besed hkrati. Pri tem delujejo možgani, s katerimi hitro dojemamo točno vsebino čitanega stavka.

Na svetu je okrog 600 vrst opic. Najmanjše opice so visoke okrog 15 cm, največja, namreč gorila, pa 1 do 1,50 m.

V Evropi se govori okrog 125 različnih jezikov. Če hočemo imeti v življenju večji uspeh, moramo znati vsaj tri evropske; nemški, angleški in francoski. Za jezike nadarjeni ljudje se nauče gladko govoriti tudi sedem, deset ali še več tujih jezikov. Vsako leto prepiše človek okrog 3650 ur. Če bi hoteli vsa ta čas prespati nepretrgoma in bi legli spat na novega leta dan, bi vstali šele 31. maja.

Papiga doseže povprečno starost 60 let. Solska goba vsesa količino vode približno 25 krat težje kakor je sama. V Tibetu pomeni posebno veliko počastitev, če ti človek pokaže jezik. Pri nas je to narobe.

Ženska banka

Prva velika bankirka sveta je menda iz znanega japonskega rodu Mitsui, lastnica in generalna ravnateljica največje japonskega koncerna rudnikov, industrijskih podjetij in bank. Prva prava ženska banka je pa v Amsterdamu. Njen ravnatelj je ženska in v banki so zaposlene same ženske. Banka upravlja skoraj izključno žensko premoženje. Ta čudna banka spada v koncern »Rotterdamse Bankvereeniging« in ustanovljena je bila pred 10 leti. Njena ustanoviteljica gospa Mayer je bila mnoga, da ženske niso tako trdno prepričane o nezmotljivosti moških v finančnih zadevah, kakor bi utegnili človek sklepati iz tega, da je denarstvo skoraj izključno domena moških. Mislija si, da bi ženske, ki hodijo k zdravnicam in odvornicam, hodi tudi v premoženjskih zadevah raje k ženskam kakor k moškim.

Ta psihološka domneva je bila pravilna. Ženska banka v Amsterdamu posluje zelo dobro in Mayerjeva je ustanovila nedavno njeno podružnico v Haagu. Banka, kjer vladajo izključno ženske, ima tudi izključno žensko klijento do edino izjemo. Nedavno je namreč dobila tudi klienta v osebi nekega vdovca, ki je podedoval premoženje svoje žene, naloženo v ženski banki. Dedišč se je obrnil na Mayerjevo s prošnjo, da bi smel obdržati bančni račun svoje žene brez izpremembe. Njegova prošnja je bila uslišana in tako je dobila ženska banka prvega in edinega moškega klienta.

Prva letalska bomba

Uradni vestnik francoskega ministrstva letalstva je oni dan poročal, da je minilo letos 27 let, odkar je bilo letalo prvič rabljeno v vojne svrhe. Italijanski kralj je takrat zapovedal, naj se porabi osem enokrilnikov in dva dvokrilnika francoske proizvodnje v tripolitanski vojni proti Turkom za preiskanje sovražnega ozemlja. 22. oktobra 1911 zgodaj zjutraj se je dvignil kapitan Piazza na prvi poizvedovalni polet nad puštinjama na 456 km dolgi progi, kjer pa ni našel nobenih sledov turške vojske.

Prvi vojak v svetovni zgodovini, ki je vrgel bombo iz letala na sovražnika, je bil poročnik Gavotti. 1. novembra 1911 je opazil iz višine okrog 700 m dve arabski četi, broječi okrog 1500 mož in sicer v oazi Ain-Zara. Imel je s seboj ročno granato, napolnjeno z menilitom. Stisnil jo je med kolena, potegnil z zobmi iz nje prožino in vrgel granato čez krilo letala na Arabce. V naslednjem hipu se je dvignil oblak peska in Arabci so se razbežali na vse strani. To je bil dokaz, da je granata zadela. V začetku svetovne vojne nobena armada, niti italijanska, ni rabila letalskih bomb. Prvi francoski vojaški piloti so metali jeklene puščice in prva njihova žrtev je postal neki bavarski general. Ko je Italija spomladaj 1915 posegla v vojno, so rabili njeni piloti puščice iz navadnega železa. Letalske bombe so prišle v rabo šele leta 1916.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Petek, 18. novembra
11.: Solska ura: Potovanje rib (g. Rafael Bačar). — 12.: Z naših hribov in dolin (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14.: Napovedi. — 18.: Ženska ura: Več spoznavanja (gđc. Krista Hažner). — 18.20: B. Smetana: Valensteinov tabor, suita (plošče). — 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19.: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Krtiček SPD: Ob 70 letnici dr. Frana Tomiškega (g. prof. Janko Mlakar). — 20.: Rezervirano za prenos. — 22.: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

DVE BRZOJAVKI
Student s kmetov pade pri izpitu in brzjavil sestri: — Padel. Pripravi očeta. — Čez dve uri dobi odgovor: — Oče pripravljen, zdaj se pripravi ti.

Izvolitev francoskega Neznanege vojaka

Ganljiva svečanost 10. novembra 1920 v provizorični kapelici verdunske trdnjave

Slavolok zmage v Parizu

Francoski listi so posvetili lepe spominke članke 10. novembra, ko je bil leta 1920 izvoljen anonimni narodni junak, neznani vojak francoske armade. 10. novembra 1920 je doletela čast volila preproste vojaka Augusta Thina, junakega prostovoljca 234. pešpolka, s katerim se je boril v Champagni, v Elzaški, v Flandriji in pred Verdunom. Bil je eden izmed redkih vojakov, tega polka, ki so preživeli krvave bitke svetovne vojne.

Svečanost izvolitve Neznanege vojaka je bila v kazematah nezasedene verdunske trdnjave, izpremenjenih v kapelico, okrašeno s slavnimi vojnimi zastavami, kakor piše general Weygand v svoji knjigi »Enajsti november«. Osem krst, v katerih je snival svoj večni sen osem neznanih vojakov, izkopanih iz zemlje, namočene in posvečene s krvjo na osemih sektorjih fronte: Alzaška, Champagne, Chemin des Dames, Ile de France, Somme, Artois, Flandry in Ver-

dun, — je bilo po vojaško postavljenih v dve vrsti, na vsaki francoska zastava in palma. Od ranega jutra do ene ponoči pred dnevno izvolitve Neznanege vojaka so romali tisoči Francozov mimo krst osemih junakov, stoječih sredi plapolajočih sveč in častne zastave 132. pešpolka posadke verdunske trdnjave.

Tej pomembni patriotični svečanosti, tej lepi manifestaciji spoštovanja in ljubezni, je predsedoval vojni minister Andre Maginot, ki se je junakoš boril med svetovno vojno kot podčastnik pred Verdunom, kjer je bil težko ranjen. Polkovnik verdunskega polka je izbral za častno nalogo volila čez omenjenega hrabrega vojaka, prostovoljca A. Thina iz Caena, ki je bil dedolčen njegovemu polku iz malone iztrebljenega slavnega 234. pešpolka. Sotrudnik pariškega tednika »Vu« je posetil pred letošnjo obletnico bivšega vojaka Thina, zdaj ravnatelj družbe Nugent nad Marno in prosil

meval z ljudmi in da bom mogel prebrati novine, — je odgovoril mladi Gray že na stopnicah. Čez pol ure je bil že nazaj. V prijetno hladni jedilnici je imel že pripravljeno mizico. Hales mu je mahal v pozdrav s svežnjem novin.

— Prinesel sem vam članke, kjer se piše o vas in vaši ekspediciji. Niso pa vsi.

Mladenič je segel po novinah in se presenečeno zdrnil. Članka o ekspediciji ni videl, ker je bilo z debelimi črkami na prvi strani natiskano ime moža, o katerem je govoril Pinkertonov agent kot o članu nevarne trojice...

»Čičaški tolovaji obravnavajo svoje zadeve v ulicah Buenos Airesa« se je glasil naslov članka. In mladenič se je brž zatopil v čitanje.

»Danes, kmalu po petih popoldne, se je pripetilo pred kavarno »Estancie« nekaj razburilivega. Skozi glavna vrata je prihajal z dvema spremljevalcema mlad mož. Ta čas je bilo na ulici malo ljudi, le v senci hodnika na nasprotni strani se je izprehajal mož v črni obleki, ki je pričala, da se še ne mudi dolgo v našem mestu. Kar sta se neznanca opazila in oba sta istočasno segla po samokresih. Iz kavarne prihajajoči mož je ustrelil prvi, toda krogla je prestrelila onemu na drugi strani samo klubok. Tedaj je ustrelil napadenec in že s prvo kroglo je zadel svojega nasprotnika v prsi. Predno je mogel kdo prihiteti na pomoč, je napadenec izginil. Težko ranjenega neznanca so odnesli v hotel, kjer pa je pred prihodom policijskega zdravnika umrl.

Naš poročevalec je prispel na kraj zločina takoj za policijo in ugotovil, da sta se spopadla dva newyorška tolovaja, ki sta s samokresi poravnala pred kavarno »Estancie« svoje stare račune. Žrtev spopada je postal 33letni Eddie Kelton iz Nashville iz države Tenessee. Zločinca policija še ni izsledila, mrtvečeva tovariša pa nista hotela dati nobenega pojasnila. Naš poročevalec je pristopoval njunemu zaslišanju. En mrtvečev spremljevalec je doslovno izjavil: Ni vredno iskati ga, to zadevo bova midva uredila bolje od policije vsega sveta. Sicer se je pa že slabo videlo in nisva ga mogla spoznati...

Takoj smo sami uvedli preiskavo in upamo, da se na mbo sprečilo pred zaključkom jutranje izdaje ugotoviti nove podrobnosti.

Mladi Gray je prečital to poročilo in položil novine na mizo. Čutil je, da mu je nepotreben samokres, ki ga je bil vzel skrivaj z letala. Zadnji oviro pred ekspedicijo je bil neznan strelce odstranil bolje in zanesljiveje, kakor bi bil mogel storiti to on.

Zato se je z vnmom lotil jedi in le na kratko je ta čas pripovedoval svojemu spremljevalcu o potovanju. Misli je na to, da-li tudi neznan strelce ne spada med ljudi v službi njegovega očeta. Ni bil še pojedel, ko so se odprla vrata in vstopili so polkovnik Morris, dr. Marson, Fred Walker in kapitan Wells.

Prišli so krenili naravnost k mizi, pri kateri sta sedela Gray in Hales.

— Entre solamente para saber de la salud de Usted!

— Muchas Gracias!

Morris se je zasmejal. — Jaz se torej mučim tu s tako lepim španskim stavkom, da bi napravil na tega fanta vtis, on mi pa odgovori, kakor bi bil rojen nekje v Sevilli. Fant, stisni mi roko in tudi vsem drugim. Dobri prijatelji ti bodo tam doli ali bolje rečeno, zdaj moramo reči že »tam gori«.

Mladenič je stisnil najprej roko kapitanu Willisu, za njim pa še drugim svojim znancem. — Manjka nam torej še štiri Goodley, potem pa lahko takoj krenemo na pot.

— On bo takoj tu, — je odgovoril Gray — ostal je na letališču, kjer pregleduje letalo.

— Zlat dečko. Kako sta potovala?

— Pot je bila lepa in v splošnem mirna. Ves čas sva imela samo eno hujsko nevihto, toda letalo se je prebilo skozi njo, kakor krogla skozi maslo. Kako je pa kaj v Chacu?

— Namestu Morrisa je odgovoril Hales.

— V splošnem mirno. Govoril sem z nekaterimi naseljenci in pravili so mi, da je naravnost presenetljivo, kako mirno je zdaj tam. To spominja bolj na zatišje pred nevihto. Med naseljenci se govori, da bo kmalu zopet vojna.

— Torej se lahko veselimo.

— Gospod polkovnik, kakšen je vaš načrt za prihodnje dni? — je vprašal Gray.

P. W.:

V zelenem peklu

roman

— Mislim, da mesta ne boste ogledovali, temveč da boste storili to na povratek. Odpočitje se malo, zvečer sva povabljeni v klub. To bo naš zadnji večer v poštenem mestu. Toda Morris se večerje v klubu ne bo udeležil.

— Polkovnik Morris? Saj je še vedno v Chicagu, — je dejal mladenič.

— Motite se, — priletel je že včeraj. Iz Chicaga je odletel pred vami. Zvedel je nekaj o zahrbtnih načrtih ni bal se je, da bi ga utegnili čakati na poti neprijetno presenečenje. Zato je skrivaj izginil iz Chicaga.

Zroč iz avtomobila na ulice je mladenič opazil, da ponujajo raznašalci po mestu posebno izdajo. Že je hotel eno kupiti, toda Hales ga je zadržal. — Za to bo dovolj časa v hotelu, — je dejal. — Pustite šoferja, naj mirno nadaljuje vožnjo, saj bomo kmalu na cilju.

Avto se je ustavil pred portalom »Bolivia hotel« in za mladeničevo skromno prtljago je takoj poskrbela služkinca.

— Pojdite v svojo sobo, da se preoblečete in umijete. Jaz počakam tu v veži. Ta čas vam pripravim posebno izdajo. Ali razumete španščino? — Malo, vsaj toliko, da se bom lahko sporazu-